Ostravská univerzita
Dvořákova 7
701 03 Ostrava / Česká republika

Příloha k opatření rektora

Principy FAIR
(původní anglické znění)

Zdroj původního anglického znění:
WILKINSON, Mark a kolektiv: *The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship*. Scientific Data. 2016, ročník 3, č. článku: 160018.

To be Findable:

F1.	(meta)data are assigned a globally unique and persistent identifier
F2.	data are described with rich metadata (defined by R1 below)
F3.	metadata clearly and explicitly include the identifier of the data it describes
F4.	(meta)data are registered or indexed in a searchable resource

To be Accessible:

A1.	(meta)data are retrievable by their identifier using a standardized communications protocol
A1.1	the protocol is open, free, and universally implementable
A1.2	the protocol allows for an authentication and authorization procedure, where necessary
A2.	metadata are accessible, even when the data are no longer available

To be Interoperable:

I1.	(meta)data use a formal, accessible, shared, and broadly applicable language for knowledge representation.
I2.	(meta)data use vocabularies that follow FAIR principles
I3.	(meta)data include qualified references to other (meta)data

To be Reusable:

R1.	meta(data) are richly described with a plurality of accurate and relevant attributes
R1.1	(meta)data are released with a clear and accessible data usage license
R1.2	(meta)data are associated with detailed provenance
R1.3	(meta)data meet domain-relevant community standards

Principy FAIR
(překlad do češtiny z původního anglického znění)

Zdroj překladu do češtiny z původního anglického znění:
Mgr. Bc. Jan Humpolík; s kritickým přihlédnutím k výkladu principů FAIR[1] a dál k vybraným existujícím překladům.[2]

Dohledatelnost:

F1.	Vědeckým datům a metadatům je přidělen celosvětově nezaměnitelný čili unikátní a trvalý čili věčný identifikátor (pojmenování, označení, název).
F2.	Vědecká data jsou dostatečně popsána metadaty (a to podle kritéria R1).
F3.	Metadata výslovně obsahují identifikátor konkrétních vědeckých dat.
F4.	Vědecká data a metadata jsou náležitě zařazena do uspořádaného systému, ve kterém jsou vyhledatelná (zde zejména indexací v katalogu).

Přístupnost:

A1.	Vědecká data a metadata může kdokoliv získat tím, že použije či vyhledá jejich identifikátor, a to standardními prostředky (protokoly) komunikace.
A1.1	Tyto standardní prostředky (protokoly) komunikace jsou otevřené čili nevýlučné a bezplatně a univerzálně použitelné [např.: http(s); ftp(s)].
A1.2	Tyto standardní prostředky (protokoly) komunikace mohou vyžadovat, pokud je to nezbytné, povolování přístupu a užívání, které je vázáno na zjišťování a ověřování totožnosti (autentifikace nebo autorizace).
A2.	Metadata jsou přístupná i poté, co vědecká data přístupnými být přestala.

Interoperabilita a přenositelnost:

I1.	Vědecká data a metadata jsou poskytována v obecně přijímaných programovacích jazycích, datových formátech a datových nosičích.
I2.	Vědecká data a metadata jsou popsány výrazy, jazyky a způsoby, které samy o sobě jsou souladné s principy FAIR.
I3.	Vědecká data a metadata odkazují také na ostatní a další související relevantní vědecká data a metadata.

Opětovná použitelnost:

R1.	Konkrétní vědecká data a metadata jsou popsána/označena množstvím výrazů, které výstižně odkazují na vlastnosti těchto vědeckých dat a metadat.
R1.1	Vědecká data a metadata jsou zpřístupněna s jasnými podmínkami pro použití (čili licencí).
R1.2	Vědecká data a metadata jsou opatřena podrobným popisem svého původu.
R1.3	Vědecká data a metadata splňují standardy konkrétního vědeckého oboru.

[1] Iniciativa GO FAIR a její výklad dostupný na adrese: https://www.go-fair.org/fair-principles/.
[2] Zde především: *ČVUT* podle stavu k 4. 4. 2024; dále *VŠCHT* podle stavu k 19. 10. 2023; dále *MU* bez uvedení data; dále *UK* bez uvedení data; a konečně Akademie věd ČR bez uvedení data.